Ольга Йосипенко
м.Чернівці

Науковий керівник: д.ф.н., проф. Єсипенко Н. Г.

МЕТАФОРИЧНЕ ВТІЛЕННЯ КОНЦЕПТУ LOVE В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ПІСЕННОМУ ДИСКУРСІ

У статті висвітлюються особливості метафоричного втілення концепту LOVE у текстах пісень сучасних британських та американських поп-гуртів. У пісенному дискурсі роль вербального коду грає текст пісні. Здійснений концептуальний аналіз показав, що кохання вербалізується за допомогою колірних, світлових, смакових, нюхових, тактильних і аудіальних метафор, а також метафор ваги, розміру і кількості. Концепт LOVE характеризується розмаїтими авторськими інтерпретаціями з переважаючою позитивною образністю.

Ключові слова: концепт, концептуальний аналіз, пісенний текст, когнітивна метафора

The article highlights the peculiarities of the metaphorical embodiment of the concept LOVE in the lyrics of modern British and American pop groups. In the song discourse, the text of the song plays the role of a verbal code. The combination of verbal and nonverbal means of transmitting information in the song enhances the emotional impact, provides coherence and integrity of the text, allows to provide the most favorable conditions for communicating the author's intention to reveal love in the song. Our study of cognitive metaphors for the expression of the concept LOVE involves the analysis of all contexts (sets of lyrics of both pop-groups) in which keywords – carriers of the conceptual meaning of love – are used in order to identify the figurative and image properties of the concept LOVE. Conceptual analysis has shown that love is verbalized through color, light, taste, smell, tactile and audio metaphors, as well as metaphors of weight, size and quantity. The LOVE concept is characterized by various individual author's interpretations with predominant positive images.

Key words: concept, conceptual analysis, song text, cognitive metaphor

У сучасному світі пісня та інші культурні артефакти не просто стають глобальними у своїх темах і формах, але відіграють значну роль у процесах глобалізації та дискурсах глобалізації. Пісня як важлива складова культури будь-якого етносу є істотним чинником глобальних процесів в їх культурному і лінгвістичному вимірі. Концепти, втілені у піснях, виражають актуальні для сьогодення ідеї, переконання, світобачення автора пісні та слухачів. Концепт LOVE – невичерпна царина дослідження, яка розкриває нові грані образності й аксіологічності, особливо під час актуалізації у пісенному дискурсі (тексті), що й визначає актуальність здійсненого дослідження.

Мета дослідження полягає у проведенні концептуального аналізу для виявлення метафоричного вираження концепту LOVE у сучасному англомовному пісенному дискурсі. Матеріалом дослідження слугували 23 пісні британського гурту «Coldplay» і 35 пісень американського гурту «One Republic». Етапи концептуального аналізу пісенних текстів включали:

1) виявлення набору слів-вербалізаторів концепту LOVE у текстуах;

2) визначення номінативного слова концепт;

3) опис метафоричного втілення концепту LOVE у текстовому просторі англомовного пісенного дискурсу.

При цьому наголошуємо, що наше дослідження когнітивних метафор для вираження концепту передбачає узагальнення всіх контекстів (сукупності текстів пісень обох гуртів), в яких вживаються ключові слова – носії концептуального сенсу кохання, з метою виявлення образних властивостей концепту LOVE.

Концептуальний аналіз – один з плідних напрямів лінгвістичного аналізу тексту, що пройшов за останні тридцять років складний і суперечливий шлях.

Беручи до уваги подвійну природу пісні (єдність мовного і немовного (мелодійного) компонентів), правомірно віднести її до числа «креолізованих» текстів, у структуруванні яких, поряд із вербальними, застосовуються засоби інших семіотичних кодів

[4; 7].

Термін «креолізований текст» належить Ю. А. Сорокіну та Є. Ф. Тарасову. До креолізованих ці автори відносять «тексти, фактура яких складається з двох негомогенних частин: вербальної (мовної) і невербальної, що належить до інших знакових систем поза природною мовою» [3, с. 180-181]. Прикладами креолізованих текстів можуть служити кіно, тексти радіомовлення і телебачення, засоби наглядної агітації і пропаганди, плакати, рекламні тексти та ін.

У пісенному дискурсі роль вербального коду грає текст пісні. Невербальна, або іконічна, частина представлена мелодійним компонентом, який надає пісні узагальнений характер і дозволяє адресату емоційно зрозуміти та глибше відчути зміст вербального повідомлення. При цьому основний смисловий акцент ставиться на семіотику іконічного знаку і його силу впливу, так як від характеру мелодії, музичного ладу, манери виконання і ряду інших екстралінгвістичних факторів залежить комунікативно-художній ефект, викликаний сприйняттям пісні слухачем [1, с. 191]. Таким чином, поєднання вербальних і невербальних засобів передачі інформації у пісні підсилює емоційний вплив, забезпечує зв'язність і цілісність твору, дозволяє забезпечити найбільш сприятливі умови для донесення задуму автора.

Проблема концептуального аналізу пісенного тексту, яка вирішується в нашому дослідженні – це проблема того, як виділити, описати і представити унікальне авторське світобачення, закладене до свідомості у вигляді концептуальної системи і виражене матеріально у вигляді пісенного тексту. У нашому дослідженні ми опиралися на теоретичні розвідки когнітивних метафор Дж. Лакоффа [6].

У зв'язку з приналежністю любові до розряду емоційних концептів, засоби вираження концепту LOVE надзвичайно метафоричні. Серед найбільш поширених метафоричних предикатів в пісенних текстах про любов виявлені такі, як *to (un) break someone's heart, to give one's heart/evetything/body/soul/million things/world to smb., to give one's promise to smb., to lose control, lose one's mind, to go crazy, to spin smb. around, to drive smb. crazy, make smb. feel all right/so good/right/free/young/like dancing/happy/*

like a natural woman, etc., put a spell on smb., take smb. higher, to burn with love, to die of love, to fall under one's charm, turn smb. on, to be captured by love, take someone's breath away, steal someone's heart, наприклад:

Американський гурт **(One Republic):**

« *Hope that* ***you fall in love*** *and* ***it hurts so bad***
The only way you can know is give it all you have
And I hope that you don't suffer but take the pain
Hope when the moment comes, you'll say» («I lived»).

Британський гурт **(Coldplay):**

«It›s a *fools gold thunder*
It's just a warring rain
Don't let the fears just start 'What if
I won't see you again'
Around here you never want to sleep all night
So start ***falling in love****, start the riot and»* («Bird»).

Слід також зазначити, що актуалізація концепту LOVE нерідко здійснюється за допомогою колірних, світлових, смакових, нюхових, тактильних і аудіальних метафор, а також метафор ваги, розміру і кількості. Колірна гамма любові в англійських піснях досить різноманітна: *blue, red, white, black, gray, pink, orange* і може бути представлена всіма кольорами веселки (*Love shines in many colours ... Love is like a rainbow*). Позитивні емоції, пов'язані з виникненням любовних почуттів, найчастіше пофарбовані в яскраві, світлі кольори, такі як червоний, рожевий, а іноді і блакитний, незважаючи на те, що в багатьох пісенних текстах прикметник «*blue*» відображає печаль, смуток, самотність і нерозділене кохання. Наприклад:

Американський гурт **(One Republic):**

«I need you like a heart needs a beat, but it's nothing new
Yeah, yeah
I loved you with a fire red, *now it's turning blue*
And you say
Sorry like the angel Heaven let me think was you
But I'm afraid» («Apologize»)

Британський гурт **(Coldplay):**

«*I came along*

I wrote a song for you
And all the things you do
And it was called ***Yellow***» («Yellow»).

Чорно-білі кольори в англійських пісенних текстах зазвичай символізують відсутність любові, повсякденність буднів без коханої людини. Крім цього, позитивні емоції, що виражають радість і щастя отримують втілення в лексичних одиницях з семантикою «світле», тоді як емоції, пов'язані зі стражданням, нещасливим коханням, «пофарбовані» в темні тони.

Розглянувши смакові та одоративні (ароматичні) метафори, що описують любовні почуття, варто відзначити, що любов в англійських піснях може володіти солодким, гірким і кислим смаком (*sweet taste of love, bitter love, love turned sour*). Однак щаслива і взаємна любов все ж має солодкий, приємний смак, який можна порівняти з медом, цукром, цукерками, морозивом, кремом та іншими солодощами (*candy love, sugar loving, love's like honey, ice cream, creamy*), в той час як нестабільність любовних відносин, в'янення почуттів і відсутність взаєморозуміння між закоханими надають любові кислий або гіркий присмак.

«*So you hit the lights and I'll lock the doors*
Let's say all of the things that we couldn't before
I won't walk away, won't roll my eyes
They say love is pain, well darling, let's hurt tonight
If this love is pain, then ***honey*** *let's* ***love*** *tonight*» («Let's Hurt Tonight» американський гурт (One Republic).

Концепт LOVE в англійських пісенних текстах також уособлюється з цілющим напоєм, солодким вином, водою а іноді і отрутою: *sweet wine of love, your sweet poison, love potion* # 9, а *little water of love*, тощо.

«*Hope when you take that jump, you don't fear the fall*
Hope when ***the water*** *rises, you built a wall*
Hope when the crowd screams out, it's screaming your name
Hope if everybody runs, you choose to stay
Hope that you fall in ***love*** *and it hurts so bad*
The only way you can know is give it all you have
And I hope that you don't suffer but take the pain
Hope when the moment comes, you'll say» («I lived» американський

гурт (One Republic).

Крім смакових (*appetizing, delicious love, flavor of love*) характеристик, любов має певний запах. Як з'ясувалося у ході аналізу, ароматичні метафори, втілюючи концепт LOVE, володіють позитивною конотацією: *love is odorous ... marvelous, the scent of love, the scent of the roses, caresses the sky and closes your eyes, the fragrance of love, rare perfume* тощо.

Тактильні метафори в піснях про кохання представлені такими прикладами, як *let me wrap you in my warm love, hot love* і протилежну цій тактильній ознаці словосполучення *cold love*; а також виразами *deep velvet nights, this burn in me ... I melt, every time we kiss ... I could fly, completely wrapped in you.*

Розглянувши аудіальні метафори, ми прийшли до висновку, що в свідомості англомовних поетів-піснярів і виконавців любов має власне звучання (*the sound of love is oceans far away ... sound that beckons me, love lays it's tune*), може бути гучною, висловлюючи яскраві, бурхливі почуття (*been deaf now I want noise Loud love ..., cry of love*), а також тихою, безсловесною (*quiet love*), передає всю палітру почуттів і емоцій за допомогою серця (*I can hear what your heart wants to say .., As we are, together we'll grow old For wise men always say, That in silence there's gold*).

І, нарешті, використовуючи метафори ваги і розміру автори англійських пісень намагаються визначити вагу любові (*how many tons of love inside I can not say*), її розміри і кількість – *love as big as an ocean .., love that can not be crossed, immense love, love ... tall as the trees ... love ... wide as the sea ..; a little love, how much love ?, too much love* тощо.

Отже, дослідження показало, що в англомовному пісенному дискурсі концепт LOVE актуалізується як контрастний складний образ – від яскраво вираженої матеріалізації любові, до емоційного легкого втілення гами переживань, включаючи ненависть. Розглядаючи концепт LOVE за шкалою «негативні – позитивні образи», констатуємо, що концепт LOVE попри різноманітність авторських інтерпретацій містить позитивну образність, це «ідеал» у свідомості людини, який часто оспівується в піснях.

Перспективу подальших розвідок вбачаємо у порівняльному аналізі номінативного поля концепту LOVE, втіленого у

британських й американських пісенних текстах.

Література

1. Дуняшева Л.Г. (2015) Песенный дискурс как объект изучения лингвокультурологии. Актуальные проблеми романских языков *и* современные методики их преподавания. М.: Казан. гос.ун-т, С.190-197.
2. Маслова В. А., Пименова М. В. (2015) Коды культуры в пространстве языка. Санкт-Петербург, 152 с. (Серия «Концептуальный и лингвальный миры». Вып. 9).
3. Петренко В.Ф., Сорокин Ю.А., Тарасов Е.Ф., Уфимцева Н.В. (1990) Оптимизация речевого воздействия. М.: Наука, 240 с.
4. Степанов Ю.С. (2007) Концепты. Тонкая пленка цивилизации. М.: Языки славянских культур, 340 с.
5. Хайтун С.Д. (2019) XXI век. На пути к новой научной картине мира М.: URSS, 504 с.
6. Lakoff, G. (1993) The Contemporary Theory of Metaphor In: Ortony, A. *Metaphor and Thought*. Second Edition: Cambridge University Press, pp. 202 – 252.
7. Shevchenko Iryna. Conceptualisation of communicative behaviour / Chrzanowska-Kluczewska E., Vorobyova O. (eds.) *Language – Literature – the Arts: A Cognitive-Semiotic Interface. Series: Text – meaning – context: Cracow Studies in English Language, Literature and Culture* (Peter Lang 2017.P. 307–320.